

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 250 Lei. — Șase luni 130 Lei. — Trei luni 75 Lei. — Pentru străinătate un an 500 Lei.
Pentru America 4 Dolari.

Ziarul apare Martia și Vinerea

Prețul inserțiilor: un șișor șișor 5 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză —
Articole nepublicate nu se înapoiază.

Centenarul nașterii lui Avram Iancu

Poporul român, biserica și credincioși, a sărbătorit cu evlavie și cu mare cinste memoria eroicului său fiu, **Avram Iancu**.

Sufletul întregului neam a fost față în jurul mormântului dela Tebea, ca cea mai strălucită dovadă a unității noastre naționale.

Festivitățile începute la Baia-de-Criș și la Tebea, s'au desfășurat pe locurile unde a trăit și lucrat neuitatul «crai al munților».

Întreaga familie regală, membrii guvernului, înalții prelați, și valuri uriașe de popor au participat la grandioasa sărbătorire a martirului nostru dela 1848, aducându-i-se omagiu de eternă recunoștință, respect și admirare.

Despre aceste mărețe serbări, publicăm următorul raport:

Plecarea din Sibiu

I. P. S. Sa Mitropolitul nostru **Nicolae** a plecat din Sibiu Vineri seara în 29 August cu trenul peste Arad, însoțit de D-nii Mateiu Voileanu, Dr. George Proca, Dr. Andrei Gălea, Pompeiu Morușca, Virgil Nistor și Vasile Bucur.

Tot cu acest tren au plecat și membrii comitetului central al Asociației Dr. Gheorghe Preda, Dr. I. Lupaș, Dr. Vasile Bologa și Romul Simu.

La marginea protopopiatului Zarand, în **Vafa**, I. P. S. Sa a fost salutat în numele Zarandului de preoții Iosif Comșa, Al. Fugăță și D-nul Dr. Ioan Radu, Directorul liceului Avram Iancu din Brad.

La Baia de Criș

Sâmbătă la ora 2 d. a. am sosit la gara Baia de Criș.

Pe peronul gării frumos decorată, înalțul prelat și comitetul Asociației erau așteptați de Președintele Asociației **Vasile Goldiș**, de clerul îmbrăcat în ornate din protopopiatul Zarandului, în frunte cu protopopii **Pompliu Piso** și **Constantin Moldovan**, de prefectul județului Dr. **Gheorghe Dubleș**, de Președintele despărțământului Asociației Dr. **N. Onca** și de numeros public.

Prin cuvinte alese a fost binevențat I. P. S. Sa în numele clerului și poporului de protopop **Piso**, în numele Asociației de Dr. **N. Onca**, ear în numele administrației de Dr. **G. Dubleș**, prin următoare vorbire:

Înalt Preașfințite Părinte,

În momentul descălecrii comitetului central al Astrei pe pământul vechiului comitat al Zarandului atunci când I. P. S. Voastră în numele bisericii române din Ardeal, veniți pen-

trupa să prăznuiți centenarul eroului național al revoluției românești din 48; într-o atmosferă în care sufletele eroilor căzuți pentru desrobirea românilor și adunați ca într'un Panteon, aici în cimitirul dela Tebea, și emanațiunea inimilor recunoscătoare a celor desrobiți prin jertfa de sânge a atâtor frați, se transformă ca o miraculoasă urzeală și băteală invizibilă, într'un drapel reprezentativ al conștiinței naționale române, îngăduiți-mi ca în numele județului celui mai sbuciumat și a munților pe cari i-a stăpânit marele erou, să-mi plec capul înaintea reprezentantului demn al bisericii marelui Șaguna și a tuturor acelor, cari au venit în numele culturii poporului român, și să le urez bun sosii.

În trecutul sbuciumat al poporului Românesc biserica noastră a împlinit menirea frumoasă a izvorului pururea proaspăt de credințe și nădejdi, dar a jucat și rolul măreț al școlii de educație națională, dând noțiunii și îndrumători și luptători politici deopotrivă.

Preoți cu crucea în frunte era un adevăr la 1848 pe care-l vedem acum confirmat în măreția mormintelor celor doi preoți martiri, Simeon Groza și Ioan Buteanu, așezați azi alături de maeștrul lor.

Preoții țineau cu demnitate locul strategiilor, prapuri erau drapelule conștiinței naționale iar altarele bisericelor noastre cele mai încăpătoare cetăți în cari se retrăgea armadia suferințelor după câte-o încercare fără izbândă.

Acest tablou ni-l înfățișează și paginile scrise cu spada moșului dela Vidra.

Iar astăzi când biruința dorobanțului dela Mărășești ne-a realizat idealul propovăduit de slujitorii bisericilor lui Șaguna, și pentru care biserica a învâpăiat înimile martirilor, tot biserica este cheazăia cea mai solidă a coeziunii și trăiniciei statului Român.

Ca pe reprezentantul acestei biserici Te bineventează duhul mărit al nemuritorului Iancu și-ți cere binecuvântarea arhierescă pentru întreg neamul românesc.

Răspunsul I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae

Tuturor oratorilor, le-a răspuns I. P. S. Sa, prin frumoase cuvinte, accentuând, că cu sufletul plin de adâncă emoție și-a îndreptat pașii către acest pământ, care păstrează scumpele osămințe ale marelui nostru erou național **Avram Iancu**. Ne vom pleca sufletul înaintea acestui mormânt, pentru că să aducem toată administrația, pe care întreg poporul românesc dela o margine până la cealaltă a țării astăzi întregite i-o păstrează, și-i vom arăta profunda noastră recunoștință, pentru devotamentul cu care s'a făcut una cu soarta întregului neam, pentru jertfa adusă de

dânsul și pentru toată dragostea nefermuită a lui, prin care ne-a scos la libertate. Deasupra mormântului lui plutește atmosfera libertății, de care a fost însuflețit, arătând prin măreția sufletului său, că dacă stăpânii lumii pot să omoare trupul și ce este material în noi, — sufletul nu-l pot nimici și nu-l pot împiedeca în avânturile și aspirațiile către idealurile, cari au făcut să vibreze sufletul său. Am venit și ca să mă plec înaintea Celui atotputernic, să mă smeresc în rugăciuni către Dumnezeu mulțumindu-i, că în vremile grele din 1848 s'a milostivit să ne trimită un suflet atât de mare și neprihănit ca **Avram Iancu**, carele să fie exponentul întregului nostru popor...

Dați-mi voie, ca în numele meu, în numele bisericii, cât și în numele comitetului central al Asociației, să vă mulțumesc din toată inima, pentru primirea pe care ne-ați făcut-o, și rog pe bunul Dumnezeu, ca în sufletele întreg poporului nostru dela o graniță până la cealaltă, să pogore iubire, pentru că iubirea de neam este pârghia și garanția cea mai sigură pentru dezvoltarea și prosperarea neamului nostru în lume. Dumnezeu să vă binecuvinteze!

După prezentarea celor prezenți, I. P. S. Sa a mers cu automobilul la Tebea, descăscând în casa parohului local I. Indreiu în nemiflocită apropiere de biserică și de mormântul eroului nostru național **Avram Iancu**, care și doarme somnul de veci în cimitirul de lângă biserică, adumbrat de gorunul lui Horia.

Pelerinaj la cimitirul din Tebea

La ora 5 p. m. oaspeții sosiți au făcut un pelerinaj la cimitirul din Tebea, unde zac adăpostite osemintele lui **Avram Iancu**. Cu prilejul acesta Președintele «Asociației» **V. Goldiș** a depus din partea acestei instituții de cultură o frumoasă coroană din frunză de stejar cu panglici tricolore, pe crucea de peatră a marelui erou, însoțind gestul acesta pios de o frumoasă cuvântare, în care a arătat datorința, ce o are poporul nostru de pretutindeni să cinstească memoria morților lui mari. «Un popor, nepăsător față de mormintele, care reamintesc falnica glorie străbună nu are dreptul la viață», a spus în cuvântarea sa Președintele.

S'a urcat apoi la tribună profesorul **Lupaș**, ale cărui cuvinte duloase, într-o amintire memoriei acelor, cari s'au jertfit pentru libertatea poporului, au stors lacrimi auditorului. Oratorul a scos la iveală colaborarea în timpuri grele a credinții strămoșești, reprezentată la 1848 de Șaguna, cu adâncul cuvânt al înțelepciunii lui S. Bănuțiu și spada vitejească a eroicului Iancu. Aceste trei forțe unite au dat suflet de viață poporului român din toate părțile.

În urmă di președinte al «Asociațiunii» ține să învie în inima auditorului memoria eroilor tovarăși de luptă ai lui Iancu, și schițează faptele săvârșite de prefeții Ion Buteanu și Simon Grozea, cari se odihnesc alături de marele lor Căpitan.

Mormintele celor doi eroi, precum și ale celorlalți 72 morți în luptele dela Tisa, pentru desăvârșirea idealului nostru, proiectată la 1848 au fost împodobite cu flori.

Seara la ora 8, profesorul S. Oprean dela Cluj, un dinstins fiu al Zărândului, a ținut în sala Hotelului local o conferință instructivă, în fața unui public număros de intelectuali și popor, tratând despre începutul evenimentelor, dela 1848, despre luptele românilor din Munți și începerea militară a lui Iancu, cu care a înfrânt armate regulate puternice.

Desvelirea bustului lui Avram Iancu la Baia de Criș

Desvelirea bustului lui Avram Iancu a avut loc Duminică la orele 8 și jumătate în prezența d-lui ministrul Lapedatu, delegatul guvernului la serbările Avram Iancu și în prezența comitetului «Asociațiunii».

S'a oficiat un parastas din partea protopopilor Pisô și Moldovan.

După aceea a luat cuvântul di *Moldovan* în numele comitetului organizator din partea «Astrei», făcând apologia lui Iancu și arătând îndeosebi voința sa energică de-a lupta până la sfârșit pentru drepturile românești.

Dl *Alexandru Lapedatu* a spus următoarele în numele guvernului:

S'a ridicat aci în Baia de Criș unde a înțecat d'n viață Avram Iancu, acest monument care să perpetueze amintirea acestuia, care și a trăit sbuciumatele zile pentru ca să ne ofere nouă, momentele mărețe de azi. S'a ridicat acest bust din inițiativa acelora, cari au voit să perpetueze amintirea celui mai mare erou al nostru de pe aceste plaiuri. De aceea în numele Ministerului artelor, care are menirea de-a patrona toate monumentele ridicate pe cuprinsul țării, dau-mi voie să mulțumesc acelora, cari s'au îngrijit astfel să ne immortalizeze pe Eroul Munților.

După di ministru al artelor a luat cuvântul dl *Vasile Goldiș* președintele Astrei, spunând: «În numele «Asociațiunii» adresez mulțumirea mea acelora care au ridicat acest bust lui Avram Iancu. Sunt azi 100 de ani dela nașterea celui pe care-l sărbătorim. Fericit poporul acela, care are morminte în fața cărora se poate închina, căci popoarele mai mult trăesc prin cimitirele lor decât prin cei vii. Ear Avram Iancu este eroul minunat, care însuflețește întreg poporul nostru și el ne a lăsat învățătură, că sufletul este mai tare ca tunurile pentru că birue orce. De aceea ne închinăm memoriei lui!».

Tot la Baia de Criș a avut loc desvelirea unei plăci comemorative pe casa unde a murit Iancu în 1872.

Serbarea dela Tebea

Primirea Suveranilor

După aceasta oficialitățile și toată asistența a plecat la Tebea ca să aștepte sosirea Suveranilor și a miniștrilor. S'a format un enorm cortegiu dela Baia de Criș până dincolo de cimitirul dela Tebea și între timp toți oaspeții s'au așezat la locurile fixate mai de înainte.

Festivitatea dela mormântul lui Iancu

Duminică dimineața la ora 7½ I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a fost condus în procesiune de 36 preoți îmbrăcați în haine strălucitoare (tot 36 au servit și la înmormântarea eroului Avram Iancu) dela casa parohială în biserică, unde a oficiat sfânta Liturghie.

După terminarea liturghiei I. P. S. Sa, în conjurat de preoțime a ieșit înaintea bisericii, în fața mormântului, unde a așteptat sosirea Maiestăților Lor.

Ținem să relevăm faptul îmbucurător, că la acest praznic preoțimea noastră au luat parte în număr mare. Au fost prezenți aproape 200. Cei din protopopiatele Zărând și Hîlmagiu în număr complet.

La ora 10 trenul regal și-a făcut apariția în halta Avram Iancu, inaugurată cu această ocazie. Dela cimitir până la halta duce o șosea dreaptă de 100 pași dealungul căreia fălăie o mulțime de drapele.

Suveranii și însoțitorii Lor au fost întâmpinați de domnii miniștri și di prefect al județului Hunedoara Dr. Dăbăș, care a rostit cuvântarea de bun venit. M. M. LL. au parcurs șoseaua pe jos în aclamațiile fără sfârșit ale mulțimii de țărani, care ocupaseră tot teritoriul de pe ambele părți ale drumului.

În momentul când Suveranii și suita și-au făcut intrarea în cimitirul eroilor Avram Iancu, I. P. S. Sa i-a întâmpinat cu crucea și evanghelia. După sărutarea lor sânt conduși în pavilionul regal, urmați de Alteța Sa Prințul Carol, Prințesa Ileana, di Beatty, amiralul Angliei cu soția și fana, ambele în port național românesc, di I. I. C. Brătianu, dñii miniștrii și generali. Corul societății studențești Crișana a intonat Imnul Regal.

Serviciul divin și cuvântările

Muzica militară intonează la Rugăciune. După aceasta I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* cu asistența dela liturghie oficiază un parastas. Solemnitatea acestui serviciu divin a fost de o emoțiune din cele mai rari. Răspunsurile le-a dat cu toată precizia corul studenților din Zărând, dirijat cu deosebită măiestrie de Liviu Timbuș, student în drept și laureat al Conservatorului.

După serviciul divin I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae* luând cel dintâi cuvântul a rostit următoarea cuvântare:

*Sire,
Mărită Doamnă,
Altețe Regale,
Prea Sfințite Voastre,
Domnii Miniștri,
Iubiti preoțime și iubiti popor,*

Ne-am adunat în jurul acestui mormânt pentru ca să aducem primosul de admirație, al nostru și al întregului nostru popor, eroului național Avram Iancu.

Ne plecăm frunțile înaintea mărimii sufletești a bărbatului, care sintetizând în ființa sa aspirațiile după libertate ale poporului său, s'a făcut într'un mod atât de strălucit, cu jertfa vieții sale, purtătorul lor.

Răsărit din pătura vânoasă a țărânilor noastre din munți, Avram Iancu a rămas în contact neîntrerupt cu bătăile inimii acestora. În sufletul lui, vibrând de durere la vederea suferinței fraților săi, s'a trezit cu putere irezistibilă strigătul după libertate al strămoșilor. Căci acest strigăt isvorât din sentimentul superiorității noastre de rasă, care și reclama dreptul și locul sub soare, n'a putut fi copleșit cu totul nici chiar în mijlocul celor mai apăsătoare asupriri din sufletele înaintașilor noștri. Și de câte ori Iancu ieșind din casa părinților săi din Vidra de sus își rotea privirile pe culmile munților împrejmuitori, sufletul lui de vultur își lua sborul către acele înălțimi ale idealului poporului său, cari n'au putut fi strivite în obezile nedreptăților pământești.

Astfel pregătit prin toată predestinația moștenirilor seculare, n'a trebuit să sosească decât momentul potrivit pentru ca eroul nostru să intre în glorioasă sau rol.

Și momentul sosit. Sufletul idelilor de libertate din anul 1848, pornit din gene-roasele avânturi ale Franței, s'a abătut și

asupra poporului de iobagi a românilor din Ardeal. Un aier proaspăt de primăvară făcu să incolțască din nou nădejdea vie în îndreptarea sorții lor. În asemenea clipe hotărâtoare poporul nostru a avut totdeauna înțelepciunea de lipsă ca să se întoarcă în adăncurile conștiinței sale, să se mărturisească înaintea destinului său și, regăsindu-se în întregimea aspirațiilor sale, să-și croiască drumul de armat în viitor.

Așa a fost și atunci. Programul vestit în auzul lumii întregi, pe câmpia libertății de lângă Blaj, n'a fost numai o creațiune a purtătorilor de cuvânt din memorabila zi de 3/15 Mai, ci a fost plămădit din suferințele și frământările, din aspirațiile și revendicările celor 40.000 de țărani, cari erau prezenți acolo și ale tuturor fraților lor pe cari îi reprezentau în impunătoare adunare.

Iancu era de față, în fruntea Moșilor săi, împrăștiind prin cuvântul său hotărât și prin puterea curierilor a personalității sale entuziasm și încredere.

El vedea limpede, că numai prin luptă și jertfă putea fi dusă la izbândă marea cauză a neamului. Și n'a stat un moment la îndoială cu privire la ceea ce era de făcut.

Întors în munți el chemă în jurul său poporul și-l organizează. La sunetul de alarmă al tunicelor de prin toate satele și ascunzăturile munților se adunară roșii de țărani împrejurul viteazului lor căpitan; sub ordinele lui se formă «lagărul» și se trezi vitejia străbună. Unelele de lucru — aceste nedespărțite tovarășe de robie ale țărânului — se prefăcuseră dintrodăată în arme de luptă, ca să-și apere «sărăcia și nevoile și neamul». De aici înainte și până la înfrângerea vrășmașului vieții lui Iancu n'a fost decât un șir neîntrerupt de lupte și biruințe glorioase.

Nici sfârșitul tragic a lui Horia, nici mulțimea dușmanului, nici lipsurile și mizeriile de tot felul n'au fost în stare să-l înfrângă curajul și să abată din calea biruințelor sale pe acest mare suflet de viteaz. Atunci s'a dovedit, că dragostea de neam e cea mai înaltă școală a strategiei, iar spiritul de jertfă și devotamentul către dreptate cauzel apărute sunt arme mai puternice decât plumbul puștilor și decât oțelul tunurilor. Hatvani, Kemény, Vassváry și toți cari au încercat ori au reușit chiar să pătrundă pentru o clipă în cetate munților, s'au izbit de vitejia dărdă a lui Iancu. Ca și în vremile cele grele ale trecutului, așa și de data aceasta, munții au fost adăpostul sigur și culbul din care șoimii moșilor lui Iancu n'au putut fi scoși. Iar tovarășii lui de luptă — ca și de altfel ai tuturor eroilor noștri naționali — au fost cu deosebite preoții. Cu crucea și cu spada depotrivă își apărau păstorii turma cu ale cărei nevoi s'au știut face una în toată bună vremea. Această împrejurare a stors de pe buzele poporului versul:

*Sus pe vârful dealului
În tabăra Iancului
De trei zile, de trei nopți
Cânt-o sută de preoți
Și se roagă și se închină
Pentru tabăra română.*

Numele lui popa Balint, popa Groza, popa Vlăduț, Fodorean, Gomboș și a celorlalți slujitori la altarul neamului din vremea aceea, vor rămâne nedespărțite de a lui Iancu și de luptele lui. De sigur și amintirea acestor «preoți cu crucea în frunte» îi va fi inspirat încrederea neînduplecată în izbândă finală a cauzei pentru care lupta. Câtă revărsare de avânt

era în această luptă o dovedește și faptul că dușmanii lui lăncu nu odată au ajuns la acel punct de groază și desnădejde care li-a stors admirația pentru «popii» luptători în tabăra eroului nostru, El însuși a fost un luptător creștin, cu credință în dreptatea cea sfântă a lui Dumnezeu, pe care a voit să o coboare în mijlocul poporului său. La realizarea acestui ideal al său lăncu nu s'a pus la adăpost pe sine, jertfind numai pe alții, ci a purtat el însuși mai mult decât oricare povară sufletească și trupească a marelui gând ce-l însușește.

Lăncu nu era omul care să se oprească la jumătatea drumului când era vorba de fericirea neamului său. Astfel el nu s'a ocupat numai de soarta românilor ardeleni, ci în sufletul lui a existat concepția independenței națiunii întregi și idealul unității naționale pe care o avem astăzi. În tabăra lui din munți venise boierul Golescu și înflăcăratul istoric Bălcescu care purta în mintea sa planul istoriei lui Mihai Viteazul și credința în reînvierea unității tuturor românilor. Cum își vor fi destăinuit unul altuia sufletele acești mari români, arzând de dragoste pentru binele neamului lor!

Dar cu cât mai mare-i era avântul cu care s'a aruncat în luptă și cu cât mai sinceră-i era încrederea în dreptatea cauzei pe care o apăra, cu atât mai amără a fost desamăgirea ce a îndurat-o pe urmă nobilul suflet al lui lăncu. Se pare că așa este întocmită rânduiala morții în lumea aceasta, ca jertfa nu prin răsplătă omească să triumfe, ci prin sămânța pe care ea o aruncă și-o face să rodească în suflete. Și jertfa lui lăncu rod. Dintr'ansa se alimentă, ca dintr'un izvor cu apă înaltă, conștiința națională care are să reziste împotriva ingratitudinii împăratului de la Viena și a năpăstuirii ungurești — până în ceasul în care sosit și pentru noi dreptatea izbăvitoare alui Dumnezeu. Minunată este arderea aceasta dreptății în istorie: Cum răsplătește ea suferința și face să rodească jertfa!

Iată, la o sută de ani dela nașterea marelui erou, în triumfătoare accent ale marelui «Astăzi cu bucurie, Românilor veniți!» ne-am adunat din toate unghiurile patriei să-i aducem, la mormântul lui, vestea cea bună a libertății și a întregirii neamului! Și iată gloriosul nostru Rege liberator, care a prezidat marea jertfa a izbăvirii, îl aduce prinsoasă recunoștinții care i-a fost refuzat în viață. Pătrunși de emoția acestei clipe înălțătoare, Va rugăm Majestate, să primiți omagiul dragostei și a profundului nostru devotament ce Vi-l păstrăm ca împăratului dreptății noastre!

Duhul lui lăncu rămână de-a pururi în inima poporului nostru, ca o întărire pentru cei sovălelnici, ca o neînfricată împinținare spre jertfa a tuturor și ca o călăuză bună în vremile grele de cari nu este scutită soarta nici unui popor. Cu el să umplem inimile și închinându-ne înaintea umbrei marelui erou, să-i zicem:

*Iancule mare,
Bravule tare,
Cu noi să fii!*

Cuvântarea I. P. S. Sale a fost primită cu aplauze nesfârșite.

Di general Angheliescu, adjutantul palatului a invitat apoi pe I. P. S. Sa în numele Majestății Sale, să ia loc în pavilionul regal.

A urmat cuvântarea dlui Alex. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor:

*Sire,
Luminată Doamnă,
Alte Regale.
Dle Președinte al consiliului,
Prea Sfințiți părinți,
Domnilor și
Fraților,*

Abea a trecut o jumătate de veac de când s'a stins, în pământul pe care stăm azi, cu respect și admirație, sufletul zdrobit prin decepții și suferințe ale celui mai de seamă reprezentant al generațiunii de revoluționari români ardeleni dela 1848, al lui Avram lăncu — și ești că idealul pentru care el a luptat, cu eroism fără de seamă, libertatea națională și independența politică a românilor din Transilvania, a fost ajuns. Și a fost ajuns așa cum îl afirmam chiar și conducătorii poporului nostru dela jumătatea secolului trecut, adică pentru tot neamul, dela Nistru până la Tisa.

Ce mari și epocale evenimente și prefaceri într'un timp relativ atât de scurt, săvârșite numai prin opera pricepută și continuă a trei generațiuni succesive de luminași și inimoși patrioți cari, deși despărțiți prin granițe politice, au lăcrat totuși într'un cuget și-o simțire, cu devotament și încredere, pentru dobândirea acelorași bunuri comune și acelorași năzuințe ideale, operă la care s'a adăugat apoi jertfa de sânge pe neamul întreg a adus-o pe altarul patriei mame, atunci când ceasul acțiunii războinice pentru realizarea unității noastre naționale a sosit.

Azi idealul pe care legionarii dăriji și viteji ai lui Avram lăncu îl cuceriseră nemulțumiri în mormântul amarnicelor decepțiuni și pe care l-au răvnit cu pasiune toți ceilalți s'au pus în slujba lui de atunci încoace, este o realitate — o măreție și definitivă realitate, ear vremea proclamată a epotezei de recunoștință pentru nemuritorul Erou al luptelor de libertate națională ale poporului român ardelen, a sosit...

Eată de ce, la mormântul acesta, spre care gândul nostru s'a îndreptat cu mândrie și încredere, ori de câte ori am fost la încercare, ca spre un liman mântuitor, de înfrățire și speranță, la mormântul acesta ne găsim, azi, cu toții, fii ai patriei române mărite și reîntregite — besarabeni, bucovineni și moldoveni, dobrogeni, munteni și olteni, ardeleni, bănățeni și ungureni — să aducem, în frunte cu însuși gloriosul nostru Suveran, prios de evlavie și de preamărire: Celui ce doarme, acum, de sigur, liniștit și mulțumit, somnul de veci aci, — celor ce l-au urmat în luptele crunte pentru desrobirea neamului, eroi vechi și eroi noi, — bravele populațiuni din care el se trage, Moșilor aprigi și reînfrânți, și tuturor celor care au contribuit, cu jertfa vieții lor, la realizarea aievea a idealului nostru național.

Manifestația aceasta, de înalt înțeles sufletească, care are un înfrățit caracter. E mai înaltă, un act de pietate și recunoștință, pe care națiunea îndătează să-l aducă tuturor alor săi ce au luptat și s'au sacrificat pentru dănsa, și cu deosebire celor ce au contribuit mai mult cu fapta lor înțeleaptă ori acțiunea lor războinică la pregătirea zilelor de mărire pe cari le-am apucat. E apoi, o afirmare a conștiinței de solidaritate, pe care neamurile trebuie să o aibă pentru interesele de ordin moral și național și față de cari toți ai lor, fără deosebire, trebuie să fie nedespărțiți. E, în fine, încă un prilej de cult patriotic, de pe urma cărui să se poată câștiga mai multă încredere și mai multă iubire reciprocă între cei ce se închină acelorași altare și proslăvesc pe aceiași eroi.

Din astfel de preocupări, simțite, negreșit, de toți cei buni și sinceri a izvorât necesitatea organizării acestor mari serbări naționale a ținut să le dea totuși însemnătatea cuvenită, pentru ca prin cultul marelui revoluționar al munților să se impună întregii conștiințe publice românești,

— pentruca populația în mijlocul căreia a crescut să ajungă a fi cât mai bine și mai general cunoscută, cu rolul pe care l-a avut în conservarea cu încălțire a rosturilor vieții sale specifice, cu virtuțile sale războinice, cu extraordinara sa putere de rezistență și cu vestiții săi conducători revoluționari și martiri naționali, — pentru ca în fine locurile aceste minunate, cu reminiscențele lor istorice și frumusețele lor naturale, să ajungă a fi locuri de pelerinagiu național, în cari sufletele să se îmbogățească și să se deslăteze în același timp.

Pentru aceasta s'au făcut, în colaborare cu Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român, cu distinsul și meritosul ei președinte, care a dovedit și cu această ocazie că ține să contribuie la opera de cultură și de educație națională a iluștrilor săi predecesori, s'au făcut, zic, lucrări și s'au ridicat monumente, care să perpetueze unele chipuri și tradiții scumpe nouă, să arate altel, grija și respectul ce trebuie să avem pentru locurile unde au petrecut și pentru mormintele unde odihnesc cei binemeritați dela patrie și națiune și să păstreze, alte, tot ceace poate da cunoștința și înțiușii lumii speciale a moșilor și evenimentele revoluționare petrecute aci, în Munții apuseni ai Transilvaniei, în anii 1848—1849, pentru ca astfel pelerinii să aibă la îndemână mijloace de informație cât mai bogate și mai prețioase asupra oamenilor și faptelor prin cari ei s'au ilustrat și au rămas în istoria neamului.

Dar lucrările și monumentele acestea mai au o menire: să rămână pentru cei viitori mărturie vii și grăitoare ale sentimentelor de admirație pe care generația de azi, a României întregite, le are și le cultivă pentru nemuritorii săi înaintași, — sentimente, pe cari, ținând să le mai mărturisească odată guvernul țării, prin glasul meu, salută cu respect umbra glorioasă a marelui erou și se închină cu pietate mormântului său, prea mărind în același timp virtuțile afirmate prin veacuri, ale populațiunii care a dat neamului românesc, acum o sută de ani, pe cel mai ilustru fiu al munților — pe Avram lăncu.

Onoare și glorie amintirii lui!
(La finea vorbirii oratorului a fost îndelung aplaudat).

Seria cuvântărilor a încheiat o N. Buta în numele studenției, care în cuvinte adânc simțite și de înălțătoare învățăminte, scoase din viața lui Avram lăncu, a arătat ce trebuie să învețe îndosebi ținutul dela eroul pe care-l sărbătorim.

După aceasta Suveranul, Prințul moștenitor, Principeasa Ileana, dl admiral Beaty cu familia și membrii guvernului s'au așezat lângă mormântul lui lăncu și au primit defilarea poporului în fața mormântului.

Suveranii au plecat apoi în automobil la Baia de Criș, unde s'au oprit în fața bustului lui lăncu și a casei pe care s'a pus placa comemorativă. După vizitarea comunei MM. LL. s'au înapoiat la Tebea, unde în pavilionul ce s'a construit lângă cimitir a avut loc prânzul. Sătenii au luat masa pe paștea din jurul pavilionului.

Masa comună

La masa regală au participat toate notabilitățile, precum și alte persoane cu invitații.

Cu această ocazie dl Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, a rostit următoarea remarcabilă cuvântare:

Neamurile ca și indivizii făuresc rostul vieții lor și lasă urmă în lume prin energia cu care sunt în stare să-și manifeste însușirile.

Bătășii care în cursul vremurilor au reprezentat, au deșteptat, au îndrumat energia națională de tot felul au dreptul la recunoștința noastră.

Slăvind amintirea lor ne îndeplinim o datorie de pietate dar totdeauna punem în lumină și sporim astfel comoră tradițiilor din care se alcătuiește pentru un popor cel mai bogat în istorie de puteri ale viitorului.

Conștiința națională răsară mai vie la lumina solidarității neclintite, care leagă Românii din toate vremurile și din toate locurile.

De aceea pomenim cu mândrie și evlavie numele marilor voievozi, care ca Basarabii și Huniade au fost scut creștinătății; dar dinaintea lungului și al celor care au cinstit vitejia română din orice vreme și din orice țară, ne închinăm cu o deosebită emoție în fața lui Ștefan și a lui Mihai, care au reprezentat independența neamului și integritatea lui și mai ales în fața eroilor martiri, întrucât jertfa se slăvește împreună dragostea de țară și de libertate și zorile apropiate înfrățirii.

Horia, Tudor și lăncu în vremuri de amorțelă au redeșteptat străbunele virtuți și au vestit, pentru cei care i-au înțeles și le-au rodit jertfa vremurilor noi, ale celor dela Grivița și Mărășești.

În preajma munților care ne stau în față s-au desfășurat cele mai strălucite lupte ale lui și era firesc lăncu ca conștiința națională să vibreze cu o deosebită intensitate în ținutul Moșilor, cetate neștirbită a românismului în care poporul și-a păstrat intactă vîlga strămoșească.

Dintre acești eroici muncitori s-au sculat Horia, Cloșca și Crișan și crutul lor martir n-a putut stinge bărbătescul avânt al demnilor lor urmași.

Dintre înții s-au adunat, bărbai și femei, cei mai valoroși tovarăși ai lui lăncu.

Și de aceea Majestate Voastre, totdeauna expresiunea supremă și credincioasă a simțurilor și a puterilor poporului român, ați adus prinosul lui celui care a întrupat mai deplin patriotismul Moșilor.

Înălțarea serbare de azi, la mormântul lui lăncu, sub falnicul stejar al lui Horia, ne-a înfrățit într-o simbolică imagine pe Suverani, înconjurați de poporul lor, închinându-se la altarul patriotismului, la adăpostul vîlgoș și mîndru al străvechului eroism național.

Au stat astfel înaintea ochilor noștri Suveranii în jurul cărora s-a desfășurat în război vrednicia neamului pentru realizarea supremelor aspirațiuni și ni s-a înfrățit stăpînitoarea datoria de a strînge în orice împrejurare în jurul Regelui puterile obștești prin care România își va îndeplini misiunea în lume.

Astăzi, când trebuie să se încordeze aceste puteri obștești pentru ca să se consolideze și să se organizeze unitatea națională, atât de scump plătită, resimțim mai viu ca oricând tot ce datorăm Regelui care ne-a condus la izbândă și ne asigură roadele ei.

De aceea din adăncul inimei urăm să trăiască Regele! Să trăiască augusta și vrednica Sa Soție M. Sa Regina!

Trăiască Dinastia Română.

După ce uralele asistenței au încetat, M. Sa Regele, primit cu noul și însuflețite urale, a rostit următoarea cuvîntare:

Cuvîntarea M. Sale Regelui

Cu înaltă însuflețire am venit împreună cu familia Mea spre a ne închina împrejurul legendarului gorun al lui Horia la mormântul lui Avram lăncu, marele luptător pentru drepturile naționale.

Mi-a fost dat Mie, Întîiul Rege al României întregite să viu aici să consfiuiesc încheierea unui lung și dureros proces istoric, în care era vorba de revendicarea celor mai elementare drepturi de viață națională și de unitatea sufletească a celui mai vechi și mai numeros popor din țara aceasta, care, pe lângă o muncă cinstită, dăduse din sânul său stăpînitorilor de pe vremuri,

atîția viteji, atîția generali vestiți și încă un mare rege.

Al murit chinuit pe roată, tu, nefericitule Horia, cu al tău. Iar tu, viteazule între viteji, Avram lăncu, închis-a-ți ochii rătăcitori pe drumuri singur numai cu flurelul tău, cu sufletul întunecat și nemângăiat pentru că-ți vedeai zădărniciță ființa luptelor tale! Și totuși jertfa voastră era sfântă, căci dreptatea s-a făcut, îndeplinindu-se înțeleapta vorbă a poporului: «Așa trece, pietrele rămân».

Credința în suflete, răbdarea în muncă și cinstea în viață au adus această biruință a voastră, iubit popor al munților Apuseni.

Păstrați cu sfințenie aceste frumoase virtuți.

Atîtea veacuri de împilare n-au putut șterge de pe fața voastră dărdă, îndărătnicia mîndria unui popor plin de putere, care își așteaptă acum o bună stare meritată.

Știu căte greutăți ați îndurat și de aceea dragostea și grija Mea părintească pentru îmbunătățirea vieții voastre materiale și culturale este pe deplin asigurată.

Precum la Putna lui Ștefan cel Mare am făcut călduros apel către toți fiii țării ca mînd în mînd să desăvârșim organizarea și întărirea statului în România întregită, tot așa în fața umbrelor acestor eroi naționali al Munților Apuseni și al întregului românism, mă îndreptez cu dragoste și stăruire către toți, îndemnându-i să se gîndească mereu la greaua răspundere ce apasă asupra generației noastre și la datoria imperioasă ce avem de a fi cinstitori și credincioși marilor jertfe ce s-au făcut în luptele din trecut și zilele noastre pentru dobîndirea drepturilor naționale.

În acest fel vom pași cu toții într-o sfîntă unire la marea muncă pentru îndeplinirea destinelor țării după dorințele întregii suflări românești.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Prînzul luând sfîrșit, Suveranii, Prințul Moștenitor, Prințesele, amiralul Beaty și toți membrii guvernului, urmași de mare parte a publicului, au plecat în automobile la Cămpeni, fiind primiți în fiecare comună de toată populația adunată sub arcurile de triumf, cu multă însuflețire și dragoste.

La Cămpeni

Serviciu divin

Duminecă dimineața s-a sfințit prin I. P. S. S. Mitropolitul primat Miron și P. S. S. Episcopul Nicolae 3 clopote, pe seama bisericii din Cămpeni, procurate din dărnicia credincioșilor noștri.

După terminarea acestei slujbe, P. S. S. Episcopul Nicolae cu asistență numeroasă a oficiat în spațioasa noastră biserică sfa liturghie la finea căreia a rostit o instructivă predică ocazională.

Sosirea Majestaților Lor

La Cămpeni unde primirea s-a făcut cu un fast tot atât de impunător ca la Tebea și Baia de Criș, Familia regală și ceilalți oaspeți au sosit Duminecă după amiază la orele 4. Comuna este împodobită sărbătorește.

La sosirea Meiestăților Lor un public neînchipuit de numeros, postat pe ambele părți în tot lungul străzii, a izbucnit în urale nesfîrșite.

Sedinta festivă a Astrei

Sseara la ora 7 a avut loc la Cămpeni sedinta festivă a «Asociațiunii» prezidată de M. Sa Regele.

La ora 7 și-au făcut intrarea Suveranii, urmași de membrii guvernului. M. Sa Regele ocupă fotoliu prezidențial, avînd la stînga pe

A. S. R. Prințul Carol, iar la dreapta pe Prințesa Ileana și pe dl Vasile Goldiș.

Sedinta festivă o deschide dl Vasile Goldiș, președintele Asociațiunii, cu următoarea vorbire:

*Sire,
Doamnă,
Altefe Regale.*

Progresul spre fericirea omenirii pe pămînt se realizează prin armonizarea treptată a libertății individuale cu interesele comunității.

Dreptatea supremă este desăvîrșirea acestei armonizări. Ea se face prin afirmarea progresivă a forțelor de coeziune socială.

Acestea forțe sînt reprezentate prin idealurile omenești, cari se alternează în cursul desfășurării vremii și selecționându-se prin sîta istoriei și purificându-se prin lupte și suferințe se apropie fără încetare de idealul suprem al dreptății.

Puterea determinată a idealurilor omenești se află în funcțiune de măsura energiei și a jertfelor, pe cari indivizii și societatea sînt în stare să le producă pentru realizarea lor. Locul neamurilor pe scara ierarhiei valorilor în concurența istoriei se fixează prin măsura acelor jertfe, pe cari le aduce fiecare întru îndeplinirea idealurilor umanității.

Pe această scară a desăvîrșirii își are locul său de onoare idealul național, care prelinde libertatea, independența și unitatea organică a fiecărei națiuni față de altele și tot atunci realizarea dreptății în raporturile dintre indivizii fiecărei asemenea unități.

În numele acestui ideal istoria face dreptate fiecărei națiuni în măsura jertfelor ce ea îi aduce.

De două mii de ani aproape, neamul nostru românesc persistă în afirmarea ființei sale etnice distincte și cu neasămuită îndărăjire a luat asupra și toate jertfele și toate suferințele impuse prin această cu adevărat eroică perseveranță.

Acest eroism desfășurat întru apărarea ființei sale și în numele unui ideal, care azi a devenit dogmă în crezul omenirii, a susținut neamul nostru în lungul și al veacurilor și i-a adus în sfîrșit mîntuirea.

Măsura acestui incomparabil eroism va trebui să desemneze națiunii noastre loc de onoare în societatea neamurilor și strălucire în istoria sbuciumărilor omenirii pentru dreptate.

Avînd conștiința vie a acestui eroism, închinându-ne lui și celor jertfiți în numele lui mai vîrtoș vom zidi viitorul națiunii noastre, fiindcă cu adevărat națiunile trăiesc mai mult prin morții lor, decît prin cei vii.

Asemenea act de pietate săvîrșim astăzi închinându-ne celui mai strălucit viteaz și adevărat martir al neamului nostru.

Se împlinesc acum 100 de ani dela nașterea lui Avram lăncu, a bărbatului, care prin faptele sale și prin jertfa amară a vitejii sale a consacrat definitiv îndreptățirea națiunii noastre la libertate și unitate.

Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român a moștenit modestă avere a pomenitului, dar mai vîrtoș i-a moștenit gîndul său de înălțare a neamului la înfrățirea idealului național.

Prin zile grele și pîndită dușmănie de forța publică și mediul împrejmuitor, Asociațiunea dela înființarea ei cu răvnă arzătoare și apîrîg tenacitate a urmărit îndeplinirea acestui ideal. Mai presus de toate ea a cultivat cunoștința unității etnice și culturale a întreg neamului românesc prea bine știind, că la împlinirea vremii această solidaritate etnică și culturală va trebui să producă unitatea politică a națiunii noastre, ea a ținut vie amintirea tuturor faptelor trecutului, ea preamărea jertfele aduse pe altarul acestui viitor visat de strămoși.

Cu sufletul său «Craiu Munților» a prezidat această Asociațiune până la izbăvire. Și sub ocrotirea acestui suflet creșcând gândul Românilor ardeleni se înfrățea cu al Românilor de pretutindeni în așteptarea zilei celei mari a unirii desăvârșite.

Se vor împlini în curând 10 ani, de când Maiestatea Voastră, Sire, ați urcat tronul Regelui Carol, întemeietorul Regatului român. Începuse groaznicul război al lumii celei vechi. Și atunci, aci în Ardealul lacrimilor, pe-o pagină a organului de publicitate, ce reprezenta aspirațiunile națiunii noastre robite, aducând regelui Ferdinand salutul cuvios al acestor robi, umilul grăitor de aci, scria așa: «Dela marele său unchiu, regele Ferdinand a moștenit tronul României, dar tot atunci el a moștenit și scutul de apărare a unității etnice și culturale a tuturor românilor. Și dacă regele Ferdinand va trebui să jure în fața Țării-românești, că-i va fi părinte bun și ocrotitor, tot atunci la altarul din cămăruța ascunsă a inimii sale cinstite el va trebui să jure înaintea lui Dumnezeu, că va fi scut de apărare a unității etnice și culturale a tuturor românilor».

Eată, Sire, istoria ne este mărturie: nu ne-am înșelat. Eroismului și jertfei celor trecuți dela noi Maiestatea Voastră ați adăugat eroismul și jertfa vitejilor de peste Carpați și mai presus de toate eroismul și jertfa cea mare a sufletului Vostru curat și cinstit.

Craiu munților doarme acum liniștit în mormântul său umbrat de gorunul lui Horia. Visul strămoșilor s'a împlinit. Moștenirea scumpă de scut al ființei noastre naționale dela Avram Iancu, Craiu Munților a primit-o acum Regele tuturor Românilor. Acest rege, în fruntea națiunii române întregi se închină azi memoriei lui, iar Asociațiunea după 63 de ani ai ființării sale azi își ține înțaiia sa adunare festivă sub președinția de onoare a acestui rege viteaz și înțelept. Sub puternicul său scut și al tuturor urmașilor săi ea își va îndoi energiile pentru păstrarea pe vecie a unității și libertății noastre naționale prin puterea invincibilă a culturii.

Închinându-ne memoriei lui Avram Iancu și a tuturor acelor, cari au adus jertfa iubirii lor pe altarul idealului nostru național și jurând credință neclintită acestui ideal, în extaz de fericire strigăm astăzi:

Trăiască Majestatea Sa Regele Ferdinand,
Trăiască Majestatea Sa Regina Maria.

Trăiască Alieșele Lor Regale Principele și principesa moștenitoare.

Trăiască Dinastia română și România Mare unită pe veci.

Cuvântul M. Sale Regelui

«Din toată inima vă mulțumesc pentru caldușoasele cuvinte cu cari ne întâmpinați în mijlocul «Asociațiunii transilvane» pentru literatura și cultura poporului român» și la rândul Meu salut cu deosebită dragoste pe toți membrii Asociațiunii, mulțumindu-le încă odată pentru alegerea Mea ca Președinte de onoare.

Într-un chip fericit ați orânduit aici în Câmpeni adunarea din anul acesta odată cu centenarul nașterii lui Avram Iancu, marele luptător din anii 1848 și 1849 pentru drepturile noastre naționale.

Cinstirea bărbăților însemnați cari și-au dat întreaga viață pentru binele obștesc este o sfântă datorie, căci altfel am arăta că n'ar merita să se jertfească pentru noi.

Cunosc frumoasa menire a Asociațiunii și felurile greutăți ce a întâmpinat în desrobirea ei.

Prin vitregia de veacuri a fostelor stăpâni, poporul român a rămas prin cultură în urma tuturor națiunilor conlocu-

toare și numai cu mari jertfe din partea lui și cu devotamentul și răbdarea de apostoli a preoșiei și a cărturarilor s'a putut înjgheba în jurul bisericii câte un mic focar de lumină și mângâiere sufletească.

În cursul celor peste 60 ani de existență a Asociațiunii, cu toate piedecile ce a găsit în cale, a îndeplinit un rol cultural.

Frumosul Muzeu din Sibiu, importanța publicațiunii și conferințele, dar mai ales bogata sa bibliotecă populară au contribuit mult la răspândirea culturii până în păturiile cele mai adânci ale poporului.

Astăzi însă când va stă înaintea un câmp liber pentru desăvârșirea întregii d-voastră activități, înzecite și însușite silințe suntem datori să desăvârșim, ca să aducem la cultura poporului român la înălțimea la care dăruirile sale sufletești îi dau tot dreptul să stea.

Alăturarea de Liga culturală căreia după realizarea idealului național pentru care a dus lupte așa de memorabile, marele nostru învățat și istoric care a condus-o cu atâta răvnă, a dat îndrumări noi menite să ducă la înfrățirea sufletelor prin cultură, alăturarea de fundațiunea culturală înființată de iubitul nostru fiu, puteți pași mână în mână la deslășuirea ogorului nostru cultural și ridicarea națiunii prin cultură.

Odată cu răspândirea culturii în popor, Asociațiunea își va urma opera de înfrățire în toate ținuturile României întregite prin acele încântătoare manifestări ale neîntrecutei noastre arte populare.

Conducte etnografice cu felurile îndrăgite casnice și porturi naționale, cu minunate coruri și danțuri populare, precum au fost cele din primăvara trecută din București, răscolesc în inimile noastre cele mai adânci sentimente de frăție și de iubire de țară.

Ca un semn al dragostei mele pentru Asociațiunea transilvăneană și în amintirea acestor serbări înălțătoare în cursul cărora am fost înconjurați cu atâta sinceră iubire și cald entuziasm, dăruiesc suma de una sută mii lei din care Asociațiunea să înființeze un fond pe numele nostru, iar venitul să se întrebuințeze pentru ajutorarea tinerimei la învățarea meseriilor și a industriei casnice.

Din tot sufletul vă urez spor bun la muncă.

Cuvintele M. S. Regelui au fost acoperite cu ovații nesfârșite de întreaga asistență în picioare.

A urmat conferința dlui Silviu Dragomir, reliefând politica lui Avram Iancu pe care o caracterizează ca un ideal de desrobire și unire a tuturor românilor, fiind încastrată cu aspirațiunile contemporane ale luptătorilor români din toate părțile.

I. P. S. Sa Mitropolitul primat Miron, luând cuvântul arată, că demnitatea de neam a românilor ardeleni nicăieri și nicădată nu s'a manifestat mai mult decât prin bravura ostașilor români.

Prin sabia lui Avram Iancu s'au întărit acești munți nu cu ziduri, ci cu entuzismul fiilor săi într-o cetate nelăcrimată a românismului, întărind pe toți în vederea unor zile mai bune. Viața lui și a tovarășilor săi rămâne pentru toate generațiile viitoare pildă veșnică. Biserica română din țară la parte nu numai cu sufletul ei la această sărbătoare, ci ea a inspirat pe acești eroi prin profeții ei totdeauna și aceștia au participat activ la luptele lui Iancu aducând jertfe și subliniind adevărul, că crucea și spada au susținut neamul și au întemeiat țara de azi.

Ca purtător al acestei cruci creștinești și românești găsec — a zis I. P. S. Sa — că ar fi inutile asemenea festivități dacă în fața marilor eroi, în fața Regelui nostru, nu ne-am face examinarea și mărturisirea propriului nostru suflet, constatând întru cât sântem vrednici de moștenirea lui Iancu, și a altor eroi.

Ardealul românesc face progrese laudabile, cari vor deveni tot mai evidente, când numeroasele școli și așezăminte culturale vor fi gata. Grație legilor de unificare agrară și voinței de muncă, poporul român din Ardeal s'a întărit mult de când a devenit stăpân pe țara sa. Și s'ar fi întărit mai mult Ardealul, dacă mulți n'ar fi preferat fiind fără suflet să se îmbogățească în contul celor mai vitale interese ale neamului și în favorul acelor care ne-au doborât peiră și nu binele. În multe părți Ardealul are codri seculari și bogățiile mari au ajuns ușor și aproape în întregime în mâinile străine de țara noastră și de sufletul neamului nostru.

Eată pentru ce este cea mai patriotică datorie de a ne găsi momentul pentru semnificarea răului.

Dea cerul ca asemenea zile să răscolească conștiința tuturor îndreptând munca, faptele și energia spre belșugul țării și consolidarea ei.

I. P. S. Sa încheie cu un apel la unirea tuturor. (A fost viu aplaudat).

Urmează I. P. S. Sa Mitropolitul Vasile al Blajului, care arată, că Avram Iancu a fost pîrintele și sfințitorul multor generații de români.

Evidențiază că Iancu nu cunoștea lingușirea, prefăcătoria și târguiala. Spune apoi că dupăcum unii sfinți au înnebunit pentru Hristos, așa și Iancu și-a pierdut mințile pentru neamul lui.

I. P. S. Sa arhiepiscopul Gurie salută Asociațiunea în numele Basarabiei invitându-o și în Basarabia, unde să aducă multă cultură, cu care să se înlocuiască prea multa politică de acolo.

Di O. Goga, primit cu aplauze, face o caracterizare poetică a personalității și temperamentului eroului Avram Iancu și spune, că o justiție implacabilă l'a răsunat acum, când s'a înfăptuit România-Mare și când Regele tuturor românilor vine ca să i se închine. Dea stăruie asupra momentelor din tragedia lui Iancu dela sfârșitul vieții.

După aceasta dl V. Goldiș încheie șirul cuvântărilor.

Seara artiștii din București au reprezentat piesa «Doamna Munților» a dlui I. U. Soricu, în rolul titular cu dna Olimpia Bărsan. Asistă întreaga Familie regală, dnii miniștri, precum și dl admiral Beaty cu familia.

La Găina și Vidra

Luni dimineața Familia Regală a plecat din Câmpeni la Găina cu automobilele până la Vidra și de acolo o parte dinire oaspeții, în frunte cu M. S. Regele, au continuat drumul cărări pe șoseaua nou construită.

La Găina a avut loc sfințirea crucii comemorative din Piatra Albă, care este construită foarte mare. Slujba religioasă a fost oficiată de I. P. S. Lor Mitropolitul Primat, Mitropolitul Nicolae, și Episcopul Ivan, asistați de un mare număr de preoți. În timpul slujbei s'a lăsat o negură de munte, care a durat puțin timp. În strălucirea soarelui s'a văzut imensul public care asistase.

M. S. Regele a trecut în revistă, batalionul de vânători de munte staționați în Abrud și Câmpeni, pe care l-a botezat cu numele «Avram Iancu». Cu prilejul acesta a vorbit ministrul de război, dl general Mărdărescu.

A fost foarte emoționat, când M. S. Regele a explicat batalionului însemnătatea botezării lui cu numele marelui erou, încarnarea vitejiei strămoșești.

A urmat apoi o masă câmpenească, la care au luat parte Suveranii și poporul. S'a încins o mare horă în care au jucat Regina, Prințesa Ileana și Principele Carol.

Familia Regală, împreună cu suita, s'a coborât la Vidra, unde a avut loc sfîșirea apei, oficiată de P. S. Sa Episcopul Ivan. S'a inaugurat muzeul Avram Iancu, ridicat lângă casa lui Iancu, care a fost frumos restaurată. Suveranii au vizitat expoziția obiectelor dela 1848, aduse de Asociație în acest secp.

La ora 6 au plecat la Câmpeni, iar de aici la Turda de unde trenul regal a adus pe Suverani la Cluj.

Ultima zi a festivităților pentru comemorarea lui Avram Iancu s'a sărbătorit Marți la Cluj după programul dinainte stabilit.

Sosirea trenului regal

Pe peronul gării înainte de sosirea trenului erau dnii miniștrii în frunte cu Dnul I. I. C. Brătianu, înaltul cler, generalii, profesorii universitari etc.

La ora 10 și 30 a intrat în gară trenul regal. Muzica intonează Imnul regal. O companie din reg. 83 Inf. dă onorurile.

Din tren primul coboară M. S. Regele în uniformă de aviație, apoi M. S. Regina Maria în costum național, A. S. R. Prințesa Carol și A. S. R. Prințesa Ileana.

Asistența lăscuiește în urale.

Di Dr. Utalea primarul orașului prezintă Suveranilor tradiționala pâine și sare, aducând omagiile cetățenilor Clujului. Uimează prezențările.

Delegații autorităților și diferitelor instituții sînt așezați în frunte cu clerul.

Recepția dela primărie.

După terminarea prezentărilor, Suveranii iau loc în automobil. Două excadroane din reg. 11 călărași fac exorta automobilului regal.

Urmează apoi automobilele Principelui moștenitor, ale miniștrilor etc.

Cortegiul merge la primărie. Pe tot parcursul, Suveranii sînt ovaționați cu entuziasm de publicul de pe trotuar. Din balcoane se aruncă flori. Urale nesfârșite însoțesc trecerea automobilului regal.

La primărie a avut loc o recepție în sala festivă.

Suveranii au primit omagile delegațiilor, prezenți de di prefect Mureșanu începînd cu clerul, corpul consular, Universitatea, etc.

Sfîșirea pietrei fundamentale a Statuei lui Iancu.

La ora 12 a avut loc în Piața Cuza Vodă sfîșirea locului unde a fost pusă piatra fundamentală pentru statua lui Avram Iancu. În fața Teatrului Național. Organizatorii au fost improvizați un chiosc pentru Familia Regală și tribune pentru oaspeți.

Întreaga asistență dela recepție a trecut în corpore la locul statuei, unde așteaptă pe Suverani un public numeros.

La apariția Lor urale nu mai aontenesc.

Slujba religioasă a fost oficiată de I. P. S. S. Mitropolitul Primat Miron I. P. S. S. Lor Mitropolitul Nicolae și arhiepiscopul Gurie, asistați de mai mulți preoți. Corul Episcopiei a dat răspunsurile. După terminarea slujbei religioase a vorbit di ministru Al Lapedatu, arătînd că astăzi se ridică în acest loc un monument care va fi învîștătură pentru generațiile viitoare. Dominațiunea română este pusă aici pe cultură. Catdrala are menirea ei și la umbra sa se va ridica monumentul celui care a luptat pentru ridicarea poporului. Monumentul acesta al virtuților poporului român, va fi ca o vecinică amintire. Credința și lupta eroică simbolizează cele două momente ale dominațiunei române în acest oraș. Cu aceste elemente o vom duce mai departe

— își ia angajamentul Regele și poporul. Poporul român, în desăvîrșită solidaritate a ținut să participe la această sfîșire.

Di general Petala, spune că înaintașilor cea mai mare răsplătă o dă poporul. O singură voce se ridică în tot Ardealul, pentru eroul de ieri și pentru Regele de azi. Este acesta ceasul supremei noastre bucurii. Nu urăm, nu dorim vrajă. Noi care am luat inițiativa ridicării acestui monument, suntem pentru pace și dreptatea înfăptuită în dragostea pentru libertate.

Soldatii români vor defila în fața Regelui lor, oșile vor răscoli vîșduhul cu uralele. Să știe în lumea cealaltă marelă erou, că întru dreptatea lui am luptat noi și că ea s'a făcut. Să știe, că Regele Românilor l-a înfăptuit-o.

Ultimile cuvinte ale dlui general Petala au fost acoperite de mari ovații pentru Suverani. A urmat apoi defilarea.

La ora unu și jumătate a avut loc în sala Prefecturii un banchet dat în onoarea Familiei Regale, la care au luat parte Suveranii, Principii, autoritățile și invitați.

După banchet Familia Regală a vizitat Tîrgul de Mostre.

La ora 4 d. a. au părăsit Clujul.

Astfel au decurs festivitățile aranjate în amintirea martirului nostru național Avram Iancu.

Parastasele pentru Avram Iancu. La sărbătoarea Adormirii Născătoarei de Dumnezeu s'cu oficiat în toată țara parastase pentru odihna sufletului lui Avram Iancu și a celorlalți eroi naționali din 1848.

În Ardeal aceste parastase au luat caracterul unor manifestațiuni naționale, preoții ținînd cuvîntări comemorative despre viața și faptele Craiului Munților.

Reprezentanții autorităților civile și militare au luat parte prelungind la aceste parastase, organizîndu-se totodată serbări educative pentru tineret și popor.

Propaganda catolică. Renașterea din Cluj primește următoarele informațiuni:

«Na trecut în «Țara Oasului» încă o Duminică ori sărbătoare, în care s'a nu fi apărut câte 2—3 soli din fericitul picior de rai Oherla. S'a îngelat însă P. S. Sa din Oherla, de astădată ca todeauna, căci după eminenta predică ținută la Bixad l-au părăsit 118 familii din Tur, și sînt în trecere și restul, din Rața 9 familii și urmează și alte comune din jur. În ziua sf. proroc Ilie am avut onoare la Rața de 3 reverendișimi, unul potrivit cu numele ce-l poartă conform roștirilor ce a propovăduit în contra noastră la cîmîrful din marginea comunei (Gheorghe Strambu), ceilalți nu-i cunosc.

Acești «reverendișimi» gherani au roștit, în numita comună, cuvîntări ce nu pot să facă onoare nici unul creștin care se respectă.

Nr. 6659 Plen.

Circulară

cătră membrii adhoc ai sinodului protopresbiterial electoral al tractului Băilei.

Numit comisar consistorial pentru alegerea de protopop în tractul nou înființat al Băilei, prin ordinul consistorial din 8 Iulie a. c. Nr. 6659 Plen. convoc sinodul electoral pentru alegerea de protopop pe ziua de Marți în 10/23 Septembrie a. c. la 10 ore înainte de amiază la biserică noastră ortodoxă română din comuna Băilei. Sinodului va premerge celebrarea sfintei liturgii cu chemarea Duhului sfînt, care se va ține la ora 8 dimineața, la care învît pe toți membrii sinodului.

Totodată convoc comitetul protopopesic al acestui tract la ședință pe ziua de Luni în 9/22 Septembrie la ora 4 p. m. la cancelaria oficiului parohial din Băilei pentru a stabili lista concurenților la postul de protopresbiter.

Sibiu, 20 August 1924.

Matelu Voileanu,
comisar consistorial.

Avis

Onor. preoțime este rugată a completa, subscrie și a ne remite cu reîntoarcearea poștei chitanțelor despre retribuțiunile preoțești pro Octomvrie—Decemvrie a. c.

Aceasta dispoziție a trebuit luată, intru căd Perceptoratul nu mai eliberează contravaloarea chitanțelor până ce nu le prezentăm subscribe și completate în regulă.

Este deci în interesul tuturor preoților de a îndeplini cu cea mai mare punctualitate această dispoziție.

Retribuțiunile, îndată ce vom primi suma ordonanțată, le vom expeda prin poștă.

Oficiul casieriei.

Ruperea peceților papistășești la Drăguș

Cu solemnitate care a impresionat adînc pe ascultători, Duminică la 11/24 August 1924 s'a săvîrșit ultimul act al rușerii peceților papistășești în Drăgușul Țării Oului, cu frumoși bărbai și portul dăcic. Încă de Sămbătă, 10/23 August a. c., des de dimineață s'a simțit că drumul frătesc al păcii dela Drăguș va avea caracter impresionant. Abia se ivise soarele și reprezentantul papistășiei blăjene, canonicul adus din protopopiatul unit al Bucureștilor, s'a ivit la Drăguș, ca, dacă se va mai putea, să păstreze și pe mai de, arte vrea și despărțirea între frați. Al canonic, sau tot un fel de reverendișim, li aștepta solia în comuna Viștea de Jos. Încercarea înfăptuiri n'a reușit, cea de a doua a celui de al doilea cu însoțirea protopopului Racoviței a s'cobit cu desăvîrșire nădejdea de mai departe învîrăbire, căci drumul păcii și al înfrățirii era bine păzit de sufletele deștepte ale credincioșilor.

Voința poporului și stăruitoarea cerere a drăgușenilor a îndemnat pe I. P. S. mitropolit al Ardealului Nicolae să și trimită reprezentantul său, pe di protopop și Avrigului Ioan Căndea, ca după ce s'a satisfăcut legii de trecere, să se facă primirea fraților în sinul parohiei ortodoxe conform dispozițiilor Statutului Organic și să li se așeze preot de acum cu frățescă îngrijire pentru toți.

Duminică dimineață, poporul în haine de sărbătoare a venit la biserica ortodoxă în care servea pîr. protopop Ioan Căndea, cu asistența preoților din jur. Când stranele au început cîntarea doxologiei, clopotele bisericii au început să sune ceasul înfrățirii. Toți preoții, în mijloc cu protopopul, îmbrăcați în odjădii, au ieșit din biserică, întru înmîinarea preotului Gheorghe Jorovan, care împreună cu poporul său, toți uniți, veneau dela bisericuța umilirii, aducînd cu sine sf. Potir, sf. antimis, discul și sf. scoțereminte, evanghelii, icoane și tot ce aveau. Adevărat semn al vremii a fost acest moment, solemn și sfînt. Preotul, fost unit, întoarce vremea dela 1700, și acum, trecut la biserica veche, predă reprezentantului mitropolitului de Alba-Iulia și Sibiu, sfînte biserici, rupînd pecețile despărțirii. Cu adîncă tremurare a întregii sale ființe, în aerul ozonat și senin, sub asistența suflătoare a inimilor înduioșate de sărbătoarea momentului istoric, preotul Jorovan roștește următoarea cuvîntare:

Prea Cucernele părinte protopop, Cucernică frați în Hristos și iubii creștini, — Drumul pe care-l facem noi acum e drumul frăției. Pașii noștri se îndreaptă cătră dragostea frățescă, cătră adevărul cel mîntuitor și cătră biserica strămoșoasă a neamului nostru

Oare cînd va înaintașii noștri, ademeniți de intriga vrășmașilor și opăsați de vitregia vremilor, s'au despărțit de biserica drept măritoare, care a fost în lungul veacurilor adăpostul întregului nostru popor românesc.

Astăzi noi, urmașii lor, înțelegînd semnele vremii și porunca cea mare a strîngerii rîndurilor între toți fiii neamului nostru, cu gândul luminat și cu inima înălțată de o sfîntă bucurie ne întoarcem erăși la sânul mamei noastre celei vechi și bune, la sânul bisericii ortodoxe a neamului nostru; noi ne simțim dator să rupem pecețile cu care străinii au vrut să ne strîvească credința strămoșoasă și suflătele noastre românești. Și avem nădejde în Dumnezeu, că ceea-ce

facem noi astăzi, vor face toți frații noștri cari zic că sânt uniți cu papa, adică se vor întoarce și ei până la unal la biserică ortodoxă română.

Hotărârea noastră am adus-o la cunoștința înalt Prea Sfințit Sale Mitropolitului Nicolae al Ardealului, și înalt Prea Sf. Sa ni-a spus că ne primește cu toată dragostea părintească de fii suferiți ai bisericii neamului. Pe noi de aici înainte nimeni nu ne va mai putea desprinde de înalt Prea Sfințitul nostru mitropolit Nicolae, care e păstorul nostru și de sfânta biserică drept măritoare română, care e mama noastră cea adevărată.

Cu a aceasta hotărâre în sufletele noastre venim la voi, iubii noștri frați, ca de aici înainte una să fim, pe cum dintr'un potir ne vom caminea cu toții cu trupul și sângele Domnului Hristos. Vă rugăm să ne primiți cu dragostea voastră de frate care să domnească în vece între poporul nostru. Domnul să-și trimită binecuvântarea de sus asupra fraților și a unității bisericești pe care o facem în ziua aceasta.

Îi răspunde p. protopop Ioan Cândea, îmblîndu-i dragostea frățească, care de multă vreme dorește și suspină după acest moment.

Împlinit acest act, preotul Jarcovan intră în soborul celorlalți preoți și intrând cu toții în biserică săvârșesc sf. Liturghie, după care cu un cor minunat improvizat de ing. C. Cristea urmează rugăciunile pentru Rege și Țară, care se sfârșesc cu Imnul regal.

Sinodul, care se ține, primește cu înțelegere aclamare pe preotul Gh. Jarcovan de al său, după care primește p. protopop dă citire actului I. P. S. Sale Mitropolitului, prin care preotul Gh. Jarcovan se instituie ca paroh al parohiei ortodoxe toamnă din Drăguș, trecut la biserică ortodoxă cu întreg poporul său și cu toată averea fostei biserici unite.

După aceasta preotul Pavel Borzea ține următoarea cuvântare:

«Să slujești patria ta și a strămoșilor tăi și pe Dumnezeu părinților tăi, cu toată puterea sufletului tău și jertfa chiar a ființei tale».

Testamentul lui Ștefan Vodă.

Ar plânge de mare bucurie cinstiții preoți și protopopi al Drăgușului, dacă în acest ceas ne-ar vedea săvârșind fapta cea frumoasă a împăcării fraților de un sânge și de o lege din acest sat. Ei însă nu mai pot vărsa lacrimi de bucurie pământească, ci stând în jurul scaunului Tatălui din ceruri îngerește își spun bucuria Tatălui ceresc, că văd cu sufletele lor fapta cea frumoasă a reîntoarcerii fraților către frați și a traiului lor în unirea la sânul cel măntuitor al mamei biserici care i-a născut din apă și din duh cu puterea credinței în Dumnezeu.

Prin urșita cea rea ajută de ome-nească slăbiciune a mitropolitului și protopopilor și a unora dintre preoți, cari acum 224 de ani conduceau biserică noastră românească, s'a rupt poporul românesc în două părți. Nenorocită întâmplare, care iată până azi ține cearta și răutatea între frații și fiii aceluiași popor. Însă întâmplări ca cea de azi de aci din Drăguș și asemenea cu aceasta dela Ucea de sus, apoi de pe valea Geogăului și din nordul Ardealului, ne dovedesc, că ceea ce s'a rupt, acum 200 de ani, n'a fost sufletul poporului românesc, n'a fost credința lui care s'a rupt, ci a fost numai partea vremelnică a vieții a acelor fii și frați cari nu că se închinau la alți dumnezei, ci în două bisericești, una lângă alta zidite, își săvârșeau cele 7 taine tot în slujbă și tot într-o credință întemeiată de Domnul nostru Isus Hristos.

Când vin vânturi mari și furtuni rele, se rup ramurile și cad multe poame și fructe din pomi. Ba se răstoarnă chiar și pomi și arbori întregi. Cei mai tari și mai adânc înrădăcinați însă rămân neclintii.

Așa a venit peste săracul și născăjitul nostru popor acum 200 de ani o furtună păgubitoare, furtuna papistășiei.

S'au rupt răuarele, adică unii preoți, s'au rupt crengi, adică protopopi, s'au răsturnat chiar copaci întregi adică mitropolitul de pe atunci cu sfințenia lui. Dar, pădurea, adică poporul, nu s'a răsturnat, el a rămas în credința lui cea veche ca arborii și pomii cei adânci în pământul lor de băștină.

Sufletul care ține credința în Dumnezeu a neamului românesc, e și azi tot unul. Numai preoții și protopopi și mitropolitul dela Blaj mai sânt și azi răsturnați de furtuna papistășică; dar pe cum ne dovedește Dvoastră, iubit popor, sântei una, căci iată ați venit aci cu voia Dvoastră, și în care ați prins chiar și pe preotul Dumneavoastră, și ceștialați frați tot într-o credință cu Dvoastră v'au primit nu numai frățește, ci cu bucurie mare, că de aci înainte într-o singură biserică, într'un glas și într-o simțire și într-o bunăte a inimii veți lăuda și vă veți ruga Tatălui din ceruri să trimită darul Său peste Dvoastră, copii, Dvoastră, vitele Dvoastră, sămănăturile, Dvoastre, curțile și nimeștiile și peste toată agoniseala și osteueala Dvoastră.

Mare praznic aveți azi, frați creștini și români din Drăguș. Rugați-vă Lui Dumnezeu la un loc, ca să trimită bunul Tată ceresc și în celelalte comune, despărțite încă, praznicul mare pe care îl prăznuiți Dvoastră astăzi. Rugați-vă deacum laolaltă căci jar mult dă căldură mare, și rugăciunea cea multă și la oală făcută cu cu ferbinte credință va înflăcă blăstămii despărțirii dintre frați și va face praznic în toate satele despărțite.

Eată cât de frumos dovedeți astăzi că Sfântul și Marele Ștefan voevod, cu toate că a fost Domn nu peste noi aici, dar a poruncit cu sufletul său cel adânc creștinesc și românesc, porunci pe care noi cei de aci le împlinim azi tot cu același simț ca oricare român din tot cuprinsul României, adică dovedeți că faceți parte din pădurea cea mare și tare românească și creștinească, întocmai ca toți românii de azi din Basarabia, Bucovina, Moldova, Muntenia, Dobrogea și Ardeal. Și din simțirea aceasta nu s'au răsturnați fără numai Vlădicii papistași al Blajului și cari se țin de ei.

Ștefan cel Mare și Sfânt cel care a bătut pe păgâni și a apărut creștinătatea și a zidit la 40 de biserici, el ne poruncește porunca «Să slujești patria ta și a strămoșilor tăi, cu toată puterea sufletului tău, și jertfa chiar a ființei tale».

Această poruncă o plinim toți cari ne bucurăm și lăudăm aci pe Dumnezeu. Căci împreunându-ne azi din 2 într-o singură biserică, cu prisosință dovedim că slujim și iubim patria noastră și a părinților noștri, slujim și lăudăm pe Dumnezeu nostru și al strămoșilor noștri, care binecuvântarea cerească va întârzi și împăca sf. biserică dreptmăritoare de răsărit și prin ea va înveșnică fericită și împuternicită Țara Românească pe acest pământ în vecii vecilor.

La aceasta răspundând p. Jarcovan, promite că va fi un muncitor spre înaintare și își va împlini îndatoririle patriotice, sociale și religioase, care în mai mare măsură i se impun de acum înainte.

Indioșterea a fost momentul, când p. I. Banciu, fost administrator, cu vorbe pornite din căldă și iubitoare inimă, își lăa rămas bun dela poporul îngrijit cu cele sufletesti de trei ani. Adânc simțită păstorie a stors lacrimi din partea celor cari au dorit-o și cunoscut-o.

S'a organizat apoi procesiunea pentru sfințirea crucii din partea de apus a satului. Închindându-se partea religioasă, s'a rânduit o gustare în curtea bisericii, la care au participat ca oaspeți toți onorații din plasa Arpașul de Jos.

Procesul de revenire a fraților uniți, început fiind, fericit vor fi toți cari cu cât de puțin vor contribui la desăvârșirea lui.

Unul dintre privitori.

INFORMAȚIUNI

Darul băncii naționale. În urma apelului către marele public pentru binevoitoare contribuiri pe seama zidirii catedralei noastre din Cluj, o mare parte a băncilor românești s'a grăbit a veni în ajutorul bisericii cu daruri însemnate. În timpul din urmă, cum se comunică din Cluj, Banca națională a României a făcut pe seama catedralei numite un frumos dar de un milion de lei. Contribuțiile urmează.

Excursionisti aromâni. Membrii societății tinerilor aromâni din Sofia, vizitând orașele țării noastre, s'au oprit zilele acestea în Sibiu, de unde s'au abătut și Râșinari, pentru a depune o coroană de flori pe mormântul arhierului Andrei. Atât sibienii cât și râșinenii au făcut o frățească primire excursionistilor și i-au sârbătorit cu entuziasm.

Rectificare. Organul propagandei papistășe din București, luând de bani buni alarma ridicată și neadeverată a gazetelor unite ardelen în chestia trecherilor din Poiana și Cib, crede că este în drept să recomande mitropolitului nostru «calm» și să i dorească, ca să găsească la băile Mehadiel, unde s'ar fi găsim, «cumințenie». Nu este de loc în intenția noastră să stăm de vorbă cu acel organ, dar ținem să restabilim un fapt. Mitropolitul nostru n'a fost la băile Mehadiel, ci a stat, în afară de vizitația canonică la Geogău, toată vara la reședință, — dar a fost alt mitropolit la băile Mehadiel... I. P. S. mitropolit al Blajului...

Rugare. În călătoria pe linia ferată Teiuș, Copșa, Sibiu, în zilele acestea, mi-au dispărut mai multe acte și documente oficiale. Cel ce le-a aflat este rugat a le trimite la adresa: Ioan Berghian, preot, în *Hepila Română*, p. Alba Iulia.

Cine ară autorul? Impotriva sinagogii din Josășel se făcuse nu tocmai de mult un atentat. Presa maghiară jidovească s'a grăbit să acuze pe români că sânt antisemii, cari comit și atentate. Cercetarea ce a urmat a dovedit însă că autorul atentatului este un evreu neolog, și că el s'a răsturnat astfel asupra evreilor cari nu sânt neologi.

„Albina”. Institut de credit și de economii din Sibiu, își reia cu începere dela 1 Septembrie obșnuitul orar de eamnă. Dela această dată birourile vor fi deschise: în zile de lucru: înainte de amiază dela 8—12; după amiază 3—6; Sâmbătă 8—1. Cassierii: înainte de amiază dela 8—12; după amiază 3—4½; Sâmbătă 8—12.

Licitație. Comandamentul 7 teritorial, divizia 19 Inf. și munitanță Târgu Jiu, ține licitație publică în ziua de 18 Sept. a. c. ora 10 a. m. pentru vinderea a 4 vagoane țărăte.

Șeful serviciului.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrală. Dumineca trecută a predicat p. Ilie Beleuță, profesor seminarial.

Târgul de toamnă. În orașul municipal Sibiu târgul de toamnă se va ține în modul următor: târg de oi 7, 8, 9 Septembrie; târg de vite: 10 și 11 Sept.; târg de cal 12 și 13 Sept.; târg de mărfuri 15 Septembrie.

Consiliul orășenesc.

Pentru invalizi, văduve și orfani de război ai clasei trușilor: Toți acei invalizi de război, precum și văduve și reprezentanții orfanilor de război cari locuiesc în Sibiu, cari posedă condițiile noul de pensii, sânt invitați să se prezinte precis și punctual până la 9 Septembrie ora 8—1 a. m. la Perceptoratul orășenesc, str. Mitropoliei. Totodată se atrage atențiunea, că acei cari nu se prezintă la termenul sus menționat, vor primi pensiunea lor abia la solvirea viitoare în Decembrie a. c.

Perceptoratul orășenesc.

Concert. Un grup de tineri muzicanți invită la concertul, cu program ales și bogat, urmat de dans ce se va ține în 17 Septembrie 1924 în sala cea mare dela Unicum. Începutul la ora 20 precis.

ȘCOLARE

Aviz. Examenale de corigență la liceul de fete din Sibiu se țin în 16 și 17 Septembrie n. 1924, la 8 ore a. m. Examenale particulare se țin în 24 Septembrie n. 1924 și zilele următoare.

Direcția.

Taxa Internatului școlii secundare de fete „Principesa Ileana” din Turda, este 6,500 Lei anual. Direcția.

În Cornăuți s'a înființat încă din anul trecut o școală normală de învățătoare care funcționează cu clasele I—V. Pentru anul școlar 1924/25 sânt vacante următoarele locuri: Clasa I 35 burse și 10 solve, clasa V 5 burse și 5 solve. Cele ce aspira la aceste locuri să-și prezinte școlii cererile lor până la 13 Septembrie 1924. Alte informații dă direcția școlii.

Inscrierile la liceul de foto al statului din Sibiu se fac din 15—20 Septembrie n. 1924. In primele două zile ar fi de dorit să se prezinte cu deosebire elevii din localitate. Taxa școlară e, ca și în anul trecut: cursul inferior 500 lei anual, cursul superior 800 care se plătește la înscriere. — Elevii care se înscriu întâia dată la liceul nostru, au să prezinte ultimul certificat școlar, cu act de naștere, de botez și de vaccinare. — Eventuale cereri timbrate pentru scutirea de taxa școlară, se înaintează direcțiunii cu prilejul înscrierii, însoțite de ultimul certificat școlar, cu media generală cel puțin *bine*, act de naștere și act despre starea familială a părinților. *Direcția.*

La liceul «Gh. Lazăr» din Sibiu înscrierile la clasa I se fac între 15 și 18 Septembrie 1924 în baza unei cereri scrise pe un formular ce se poate procura de la secretariatul liceului. Aceste cereri trebuie prezentate direcțiunii în timpul dela 1—14 Septembrie, provăzute cu certificatul școlar de ultima clasă, cu act de naștere de vaccinare și de naționalitate. Astfel de cereri trebuie să prezinte, afară de elevii clasei I, toți elevii noi. Vineri, 19 Septembrie, toți elevii înscriși se vor prezenta la școală. Deschiderea festivă a anului școlar se va face cu solemnitatea obișnuită Duminică în 21 Septembrie. Examenele de corecție, de diferență, integrale și de admitere la clasa I se țin în zilele de 15—17 Septembrie. Examenele particulare în zilele de 17—23 Septembrie, examenele de absolvire cursului inferior se țin între 23 și 30 Septembrie. Cererile pentru primirea la cantina școlară și pentru dispensă de la taxele școlare se înaintează direcțiunii deodată cu înscrierea. Tuturor elevilor se recomandă purtarea uniforme școlare. *Direcția.*

CĂRȚI ȘI REVISTE

Avram Iancu. In publicațiile Casei Școalelor a apărut volumul: *Aram Iancu*, de Dr. Silviu Dragomir, profesor universitar. Preț 12 Lei. De vânzare în toate librăriile.

Arme împotriva adventiștilor, este titlul primei broșuri apărute în «Bibloteca de apărare a sfintei noastre credințe ortodoxe de răsărit», cu o prefață și cu binecuvântarea P. S. Episcop al Râmnicului Noul Severin *Vartolomei*, de prof. Gr. Prebeanu și pr. Sebastian Părvulescu. — Cartea aceasta, o temeinică apărare a legii noastre strămoșești, arată cât este de greșită învățătura adventistă, punând față în față și punct de punct răstăcirea adventiștilor și adevărul creștin ortodox al bisericii noastre. O recomandăm preoților spre bună întrebuintare. Preț 10 Lei.

Transilvania, revista Asociațiunii. A apărut nr. 7. ca închinare memoriei lui Avram Iancu (1824—1924). Conține articole scrise de d-nii: V. Goldiș, S. Dragomir, I. Lupaș, H. Petra-Petrescu ș. a. Preț 15 Lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu.

Discurs rostit în ședința senatului dela 19 Iunie 1924, cu ocazia discuțiilor legii pentru exproprierea și formarea de păduri județene și comunale, de Prot. Nicolae Borzea. O broșură de 20 pagini.

Nr. 460/1924

(88) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a Blăjeni-Plaiu, tractul Zarand, se publică concurs cu termen 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuțiunile împreunate cu acest post, sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea veniților dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, să se înainteze oficiului protopopesc în termenul susindicat.

Concurenții, cu observarea dispozițiilor din regulamentul, se vor prezenta în vreo Duminică sau sârbătoare la biserică, pentru a cânta, eventual a celebra și cuvânta.

Brad, 18 August 1924.

Oficiul protopresbiterial în înțelegere cu comitetul parohial.

Pompliu Piso
protopresbiter.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Nr. 848/1924

(78) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor mai jos însemnate din protopresbiteratul Târnava, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român»:

1. **Corolănmărtin**, venitele statorite în coala B., casă parohială și 15 jugare pământ.

2. **Cuștelnic**, concurs repetit, venitele din coala B., intravilan pentru zidirea casei parohiale, 32 jugare pământ, ferdela de cucuruz și zi de lucru dela fiecare familie.

3. **Chesler**, concurs repetit, venitele statorite în coala B. intravilan pentru zidirea casei parohiale, — sesiune parohială 18 jugare plus 10 jugare ce se va mai căpăta dela stat la împrietărire, 2 zile lucru (clacă).

4. **Crăolunel**, concurs repetit, venitele fașionate în coala B. casă sură, grădă, 21 pământ arător și fânaj plus ce se va mai căpăta prin reforma agrară, câte o ferdelă cucuruz și o zi de lucru (clacă) dela fiecare familie.

5. **Abuș**, venitele fașionate în coala B. — loc de casă parohială, 8 $\frac{1}{2}$ jugare pământ, o ferdelă cucuruz și o zi de lucru dela fiecare familie.

6. **Bernade**, venitele din coala B și loc de casă parohială, 19 jugare pământ, o ferdelă cucuruz și o zi de lucru dela fiecare familie.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc în Cătelea de baltă în termenul deschis, — conform legilor în vigoare.

Cătelea de baltă, 6 August 1924.

Oficiul protopopesc ort. rom. al tact. Târnava.

Nicolae Todoran.
protopresbiter.

Nr. 201/1924

(76) 1—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de cl. III. Nașeș, protopresbiteratul Târnava-Mare, se scrie concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt: 20 jug. cad. pământ, primit prin reforma agrară, casă parohială corespunzătoare și dotațiunea dela stat.

Reflecții la acest post să-și înainteze cererile de concurs, provăzute cu documentele necesare, subsemnatului oficiu protopopesc în Ibașfalău, și să se prezinte în vreo Duminică sau sârbătoare în comună, spre a face cunoștință cu poporul.

Ibașfalău, la 15 Iulie 1924.

Oficiul protopopesc ortodox român.

Romul Albu
adm. prot.

Dentistul tehnic de dantură

E. DIEKER

s'a redeschis din 1 Septembrie c.

(89)

1—2

Prăvălie românească
de manufactură

VASILIE HOZA

Sibiu, Piața Huet Nr. 6

Mare sortiment de mărfuri din Cehoslovacia, ca: Zefire, Delenuri, Satinuri, Șifone, Basmale etc., precum și odăjdi bisericesti: Vestimente și Prapori, din cele mai bune stofe elvețiene, apoi Potire, Cădelnițe, Cruci de mână și Cruci de prapori cu prețuri convenabile. — Serviciu ireproșabil.

NB. Răg nimeni să nu-și comande din alt loc până ce nu se va convinge de prețurile mele.

Cu toată stima: **Vasilie Hoza**

Convocare

Domnii acționari ai Institutului de credit și economii «FRĂȚIA» societate pe acții în Agnita, se convoacă la

Adunarea generală extraordinară

pe Duminică în 28 Septembrie 1924 la ora 2 d. a. în casele tractului cu următorul program:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Constatarea acționarilor prezenți și a numărului acțiilor reprezentate.
3. Alegerea unui membru în direcțiune și alor 2 membri în comitetul de supraveghiere pe restul perioadelor.

Agnita, 29 August 1924.

(90) 1—1

Direcțiunea.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare

Părți alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dnui Ioan Mețianu, arhiepiscop și mitropolit. Preț 12 Lei plus porto postal 5 Lei

UNDE se fabrică cele mai bune și mai ieftine stampe din cauciuc cu ori ce hram bisericesc :- :-

?

la Prima fabrică română de stampe

OCT. L. VESTEMEAN

SIBIU, str. Tribunei 14, SIBIU.

(84) 3—

O cală de librar

cu bogate cunoștințe de librărie și papetărie și cunoștința limbilor, română, germană, ungară și eventual franceză se caută pentru imediat angajare. Doritorii își vor înainta ofertele, însoțite de certificate de serviciu și cu arătarea pretențiilor, la Tipografia și Librăria Românească s. a. Secția Librăria, Oradea-Mare. Bul. Regele Ferdinand II.

în Librăria Arhidiecezană
a sosit și se află spre vânzare

Din viețile sfinților

I. Spre Emaus

de

Mihail Sadoveanu și D. D. Patrașcanu

Preț: Lei 35—
plus spese postale: Lei 5—

Anunțuri și reclame

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebuit pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane